

Tekortschieten in begeleiding, schorsing en verwijdering, deels gegrond

Landelijke Klachtencommissie voor het Christelijk Onderwijs
ingesteld door de Besturenraad Centrum voor Christelijk Onderwijs

ADVIES 2011/013

I. Verloop van de klachtenprocedure

De in de klachtbrief omschreven en ter zitting verwoorde klacht betreft, kort samengevat:

1. het ernstig tekortgeschieten in de zorg voor de zoon van klagers, *A*, terwijl er al jarenlang signalen van problemen waren op sociaal en emotioneel vlak;
2. het schorsings- en verwijderingsbesluit van 16 november 2010.
3. de begeleiding bij het vinden van een andere school voor *A*.

De klacht is gericht tegen de directrice van de school, omdat zij eindverantwoordelijkheid draagt voor de gang van zaken op school.

II. Overwegingen van de Commissie

De Commissie overweegt op grond van de stukken en hetgeen ter zitting naar voren is gekomen als volgt.

Ten aanzien van de feiten

De zoon van klagers, *A*, is vanaf groep 1, sinds 2003, leerling van De S.school. Hij vroeg steeds veel aandacht, had moeite zich te concentreren en er waren regelmatig conflicten met klasgenootjes. In 2007, in groep 4, heeft er daarom psychologisch onderzoek plaatsgevonden door de IJsselgroep te Z.. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat *A* een gemiddeld intelligentie niveau heeft, maar dat er sprake is van een disharmonisch intelligentieprofiel. Hij vertoont op school sociaal probleemgedrag en thuis opstandig en regelovertredend gedrag. *A* is teveel de baas thuis en speelt zijn ouders tegen elkaar uit. De ouders willen met de school werken aan verandering. Afgesproken wordt te gaan werken met een stickerbelonings systeem in een goed onderling contact tussen ouders en school en daarnaast fysiotherapie of senso-motorische training. Na ongeveer 6 weken zal worden geëvalueerd.

Dit evaluatiegesprek heeft niet plaatsgevonden. Het werken met het stickersysteem is al vrij gauw gestopt.

Mevrouw H. is sinds het schooljaar 2007/2008 als intern begeleider werkzaam op deze school. Zij heeft gedurende een half jaar, tot aan de zomer, wekelijks gesprekjes met *A*. Niet als intern begeleider, zo heeft zij ter zitting verklaard, maar meer als vertrouwenspersoon voor hem. Dergelijke contacten had zij niet met andere leerlingen. Haar rol als intern begeleider houdt in dat zij andere leerkrachten adviseert hoe zij om moeten gaan met problemen met leerlingen. Volgens mevrouw H. gaf het rapport van de IJsselgroep niet het advies een stappenplan op te stellen, maar alleen het advies op school en thuis een stickersysteem te gaan hanteren. De school is vrij snel, in ieder geval voor het eind van het schooljaar, gestopt met het stickersysteem. Het had goed gewerkt. In het schooljaar 2008/2009 kwam *A* in een groep met een meester en juffrouw. Vooral de meester was duidelijk naar hem toe. Daardoor waren er in dat jaar minder incidenten. Mevrouw Van W. is sinds november 2009 directeur van de school. In dat schooljaar stopten de wekelijkse gesprekken van mevrouw H. met *A*.

In oktober van het volgende schooljaar 2009/2010 signaleert de leerkracht in een 10-minuten gesprek dat het niet goed gaat met *A*. Zij adviseert een Sociale Vaardigheids training. De begeleider van deze training meent echter dat de training niet aan de hulpvraag voldoet. Daarom stopt die al na enkele sessies. Klagers melden *A* dan op voorstel van de GGD aan voor Big move for kids, fysiotherapie voor kinderen met overgewicht. In dit schooljaar zijn er weer vaker incidenten tussen *A* en zijn klasgenoten. De school start een incidentenregistratie. *A* geeft aan dat hij steeds gepest wordt.

Op 4 maart 2010 vindt een gesprek plaats tussen de ouders, de leerkracht, de directeur en de algemeen directeur. Van de zijde van klagers komt het pestgedrag jegens *A* aan de orde en van de kant van de school het onacceptabele gedrag van *A*. De communicatie in dit gesprek verloopt moeizaam. De heer J. vraagt klagers of zij nog wel vertrouwen in de school hebben. Klagers geven aan wel vertrouwen in de school te hebben, maar niet in de houding van mevrouw Van W. ten opzichte van *A*. In dit gesprek wordt de waarschuwing gedaan dat de school tot schorsing van *A* zal overgaan bij extreme bedreigingen of incidenten, waarbij *A* anderen schade berokkent. Afgesproken wordt dat *A* weer naar Sociale Vaardigheidstraining zal gaan. Aan het begin van het schooljaar 2010/2011 heeft *A* een aanvaring met zijn klasgenoten. Het incident wordt in de klas besproken en de kinderen moeten over en weer excuses maken. Klagers vinden het niet juist dat de leerlingen die *A* tegen zijn benen geschopt hebben niet door de leerkracht gestraft worden en dat de leerkracht de kwestie niet met de ouders van deze leerlingen bespreekt. Volgens de school hebben de andere leerlingen met zijn allen wraak genomen op *A*, omdat hij een meisje aan haar haren zou hebben getrokken.

Op 11 november 2010 heeft *A* ruzie met *B*, waarbij *A* *B* gekeeld zou hebben. De leerkracht heeft een gesprek met beide jongens; met *A* langer dan met *B*, waarbij de leerkracht *A* nog eens probeert duidelijk te maken dat de school zijn gedrag niet accepteert. De ouders van *B* dienen een klacht in bij de school

Op 16 november vindt in vervolg op dit incident een gesprek plaats tussen klagers, de heer *Z*, de leerkracht van groep 7, mevrouw Van W. en de heer J.. In dit gesprek wordt *A*, onder verwijzing naar de waarschuwing uit van het gesprek op 4 maart 2010, per direct wordt geschorst en wordt aangegeven dat een verwijderingsprocedure in gang zal worden gezet. De school geeft aan gedurende 8 weken actief op zoek te zullen gaan naar een andere school voor *A* en zich gedurende die periode verantwoordelijk te achten voor het onderwijs aan *A* en door middel van het verstrekken van huiswerkopdrachten aan die verantwoordelijkheid te zullen voldoen.

Klagers zijn ernstig overvallen door dit besluit. Buiten de reguliere 10-minuten gesprekken hebben zij slechts enkele malen gesprekken op school gehad over *A*. Zij wisten niet van de incidentenregistratie die op school sinds 2009 bijgehouden werd. De school stelt voor *A* te plaatsen in de trainingsgroep van De V.school, een crisisplek binnen het speciaal onderwijs. Dit is een speciale voorziening van het Samenwerkingsverband, waartoe De S.school behoort. *A* heeft geen indicatie voor het speciaal onderwijs. Dit is daarom, zo heeft de heer J.J. zitting verklaard, niet bedoeld als een definitieve plaatsing. Klagers voelen hier niet voor en vinden zelf met hulp van de leerplichtambtenaar en de coördinator van het Samenwerkingsverband in S. een kleine school, waar zij betere mogelijkheden voor *A* zien. In een gesprek van klagers met de leerplichtambtenaar en de directeur van deze school wordt afgesproken dat voorafgaand aan toelating van *A* op deze school een nieuw psychologisch onderzoek zal plaatsvinden. Uit dit onderzoek komt *A* naar voren als een jongen met een ruim gemiddelde leeraanleg, die thuishoort op regulier onderwijs. Hij heeft sociale problemen, voelt zich vaak onmachtig en onbegrepen en kan niet goed inschatten hoe hij met situaties om moet gaan. Hij is een sociaal onzekere, kwetsbare jongen die met ondersteuning in het reguliere basisonderwijs kan blijven.

Beoordeling

*Ad 1. het ernstig tekortgeschieten in de zorg voor de zoon van klagers, *A*, terwijl er al jarenlang signalen van problemen waren op sociaal en emotioneel vlak;*

Door het ontbreken van een verweerschrift van de school beschikt de Commissie niet over gegevens uit het dossier van *A*. De school heeft echter ter zitting erkend dat er van de aanvang af zorgen waren over het sociaal, emotionele functioneren van *A*. Het is de Commissie niet duidelijk welke maatregelen er op dit gebied op schoolniveau zijn getroffen. Door de school zijn alleen het bieden van een duidelijke structuur, het (tijdelijk) hanteren van een stickersysteem, (tijdelijk) gesprekken met mevrouw H., een time-out plek bij de directeur en spelletjes na schooltijd om *A* te leren omgaan met winst en verlies, genoemd. Allemaal, naar het oordeel van de Commissie, niet heel uitzonderlijke maatregelen en bovendien niet gebaseerd op een duidelijk op schrift gesteld plan van aanpak.

Klagers zeggen dat de problemen met de jaren ernstiger werden, doordat *A* steeds meer het gevoel had het altijd gedaan te hebben, dat hij toch steeds fout zat. Deze gevoelens van onmacht werden sterker, doordat bij pestincidenten steeds weer zijn aandeel daarin benadrukt werd en zijn medeleerlingen voor zijn gevoel altijd uit de wind gehouden werden. Mevrouw Van W. heeft ter zitting erkend dat de problemen in de loop ter tijd anders van karakter werden, volgens haar, doordat *A* groter werd en in de prepuberteit kwam. Zij heeft niet overwogen de gesprekken tussen *A* en mevrouw H., die eerder goed gewerkt hadden, te herstarten. Mevrouw H. had als intern begeleider andere taken binnen de school.

De Commissie is van oordeel dat de school al veel eerder, al voor het onderzoek van 2007, met de intern begeleider een behandelplan had op schrift had moeten stellen om te werken aan de door de school geconstateerde sociaal, emotionele problemen van *A*. De Commissie stelt vast dat de enige concrete maatregelen die zijn genomen, het volgen van een sociale vaardigheidstraining en speciaal fysiotherapieprogramma, buiten schooltijd en vaak op initiatief van (externe hulpverleners van) klagers hebben plaatsgevonden.

Het rapport van de IJsselgroep van 2007 is niet, zoals daarin afgesproken, na verloop van 6 weken geëvalueerd. Niet duidelijk is hoe het plan van aanpak, zo er al sprake was van iets dergelijks, in 2009 is bijgesteld. Er is nooit iets op schrift gesteld. De school heeft steeds ad hoc gereageerd op een uitgebreid geregistreerde reeks van incidenten, die kennelijk geen reden tot het ondernemen van actie en structureel beleid zijn geweest.

De Commissie is dan ook van oordeel dat de klacht onder 1. gegrond is.

Ad 2. het schorsings- en verwijderingsbesluit van 16 november 2010.

De school hanteert in aanvulling op de wettelijke regels betreffende verwijdering van een leerling een protocol, onderdeel van het Veiligheidsprotocol van ***. Hierin staat vermeld:

"Indien de school onverhoopt wordt geconfronteerd met ernstige ordeverstoring herhaaldelijk of structureel onaangepast gedrag handelen wij volgens onderstaand protocol:

1. de leerkracht informeert de ouder(s) over de feiten en de oplossingen die hij/zij in deze heeft aangedragen,
2. de leerkracht treedt in overleg met de ouders met als doel gezamenlijk naar oplossingen te zoeken en zich te verzekeren van de medewerking van betrokken ouder(s) om het gedrag bij te sturen,
3. op het moment dat de leerkracht met betrokkenheid van de directeur moet constateren dat de gezamenlijke inspanningen niet leiden tot de noodzakelijk geachte aanpassingen van het gedrag en/of de medewerking van de ouder(s) ontbreekt, volgt overleg met ouder(s), leerkracht en directeur,
4. ongeacht de verdere inhoud van dit overleg, zal de ouder(s) medegedeeld worden dat bij aanhoudend ongewenst gedrag en/of gebrek aan medewerking van de ouder(s), het

schoolbestuur voorgesteld wordt om over te gaan tot een dag schorsing; de school stelt tevens inspectie en leerplichtambtenaar hiervan in kennis,

5. bij voortduring van het onaangepaste gedrag wordt het onder 4 gestelde uitgevoerd, inspectie en leerplichtambtenaar geïnformeerd,

6. indien hierna alsnog geen positief resultaat is geboekt, zal uiteindelijk het schoolbestuur verzocht worden, om tot definitieve verwijdering van de betreffende leerling over te gaan; de school stelt tevens inspectie en leerplichtambtenaar hiervan in kennis.

De school heeft zich te houden aan deze precisering van de wettelijke regels van verwijdering. De eigen, nadere regels zijn niet vrijblijvend.

In de loop van het schooljaar 2009/2010 stelt de school vast dat de gezamenlijke inspanningen niet leiden tot de noodzakelijk geachte aanpassingen van het gedrag (stap 3 in het protocol). Er is daarom reden voor overleg met ouder(s), leerkracht, directeur en algemeen directeur (stap 3). Op 4 maart 2010 vindt echter niet op initiatief van de school, maar op initiatief van klagers een gesprek plaats. In dit gesprek geeft de school te kennen bij extreme bedreigingen of incidenten waarbij *A* anderen schade berokkent, over te zullen gaan tot schorsing (stap 4).

Op 11 november 2010 doet zich een dergelijk incident voor. Volgens de brief van 16 november 2010 is dit niet een op zichzelf staand incident, maar één uit een reeks van incidenten, waarbij *A* betrokken is. Kennelijk is bij de overige incidenten geen sprake geweest van extreme bedreiging of berokkenen van schade. De Commissie vindt overigens de periode van maart 2010 tot november 2010 dermate lang dat nauwelijks gesproken kan worden van aanhoudend ongewenst gedrag (stap 4) of voortduring van het aangepaste gedrag (stap 5). Na beklag van de ouders van de leerling die *A* gekeeld zou hebben, vindt op 16 november 2010 een gesprek plaats, waarin de ouders wordt medegedeeld dat de school over zal gaan tot verwijdering.

Volgens stap 4 van het protocol geeft de school bij aanhoudend ongewenst gedrag en/of gebrek aan medewerking van de ouders na het overleg van stap 3 aan de ouders de waarschuwing dat een verzoek tot schorsing van een dag door het bestuur gedaan zal worden. Pas bij voortduring van het gedrag na de schorsing volgens stap 4 van het protocol, kan uiteindelijk volgens stap 6 aan het schoolbestuur verzocht worden de leerling van school te verwijderen.

(De Commissie laat buiten beschouwing de mededeling van de gemachtigde van de school, mevrouw G., die de Commissie zeer verbaasd heeft, dat in deze geen sprake is geweest van schorsing, omdat een dergelijke maatregel bedoeld is als straf, hetgeen in deze situatie zinloos zou zijn, omdat het niet de bedoeling was *A* te straffen, maar de houding van ouders te veranderen, hetgeen heilloos gebleken was.)

De school heeft *A* in strijd met dit protocol met ingang van 17 november 2010 volledig, niet slechts een dag, geschorst en de procedure van verwijdering in gang gezet. De Commissie stelt vast dat de school niet gehandeld heeft volgens de door haar zelf opgestelde procedure van schorsing en verwijdering en acht de klacht onder 2. derhalve gegrond.

*Ad 3. de begeleiding bij het vinden van een andere school voor *A*.*

Als hiervoor overwogen is er geen sprake geweest van aanleiding tot verwijdering van *A* van deze school, derhalve ook niet voor het zoeken en vinden van een andere school voor hem. In het gesprek dat klagers en de school in aanwezigheid van de leerplichtambtenaar hadden op 22 november 2010 blijkt echter dat klagers met behulp van de door de heer J. ingeschakelde zorgcoördinator van het Samenwerkingsverband al een andere school gevonden hebben voor *A*, waar hij onder voorwaarde van het ondergaan van een psychologisch onderzoek terecht kan.

De Commissie zal daarom geen oordeel geven over dit onderdeel van de klacht. Gelet op het hiervoor overwogenen is de Commissie van oordeel dat de klacht ten aanzien van de onderdelen 1. en 2. gegrond verklaard dient te worden.

III. Het oordeel van de Commissie

De Commissie verklaart de klacht op de onderdelen 1. en 2. gegrond.

IV. Advies aan het bevoegd gezag

De Commissie ziet geen aanleiding tot het geven van een advies.

Aldus gegeven op 4 april 2011 door mr. F.J. Agema, voorzitter, drs. M.R.A. Luijpen en W.J.L. Feitsma, leden, in tegenwoordigheid van mr. M. Mulder-Das, secretaris.